

การศึกษาเรื่องปัจจัยด้านองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับอิทธิพลปัจจัยด้านองค์การต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ 2) เพื่อศึกษาถึงระดับประสิทธิผลการดำเนินงานและความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านองค์การต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของปัจจัยด้านองค์การต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ สหกรณ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 198 สหกรณ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 สหกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็นส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์ ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลปัจจัยด้านองค์การของสหกรณ์ 2) แบบสำรวจมาตรฐานสหกรณ์ สถิติที่ใช้ในการศึกษาในการจำแนกลักษณะพื้นฐานของสหกรณ์ การจำแนกปัจจัยด้านองค์การประเภทต่างๆ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ T – Test และ ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระข้อมูลพื้นฐานสหกรณ์กับตัวแปรตามประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และใช้สถิติเชิงอนุมาน Pearson's Product Moment Correlation Coefficient วิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านองค์การกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1. ระดับอิทธิพลปัจจัยด้านองค์การของสหกรณ์โดยรวม พบว่า ปัจจัยด้านองค์การของสหกรณ์มีอิทธิพลระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.78 โดยยุทธศาสตร์องค์การ วัฒนธรรมสัมพันธ์เกื้อกูล ด้านวัฒนธรรมแข่งขันและผลสัมฤทธิ์ สภาพบุคลากร และ ภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลง มีระดับอิทธิพลมาก ส่วนวัฒนธรรมปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมประสิทธิภาพงบประมาณ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และลักษณะโครงสร้างองค์การ มีอิทธิพลปานกลาง โดยภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี มีอิทธิพลน้อย

2.ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยรวมพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์การกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ โดยภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการจัดการอย่างกระตือรือร้นภายใต้เงื่อนไขขยงวันมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ ($r = 0.170$) กับประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการจัดการอย่างเฉื่อยชาภายใต้เงื่อนไขขยงวันมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ ($r = -0.173$) กับประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์

จากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.เพื่อป้องกันผลกระทบในเชิงลบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในพื้นที่ผู้เกี่ยวข้องจึงควรพัฒนาผู้นำสหกรณ์ให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ตลอดเวลา โดยต้องไม่วางเฉยละเลยในปัญหาเล็กๆ น้อยๆ อันจะทำให้ปัญหาลุกลาม การเข้ามาแก้ไขเมื่อปัญหารุนแรงจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสหกรณ์ นอกจากนี้ผู้นำสหกรณ์ต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ตลอดเวลา

2. การใช้มาตรฐานสหกรณ์วัดประสิทธิผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ต้องปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ สภาพการแข่งขันทางธุรกิจ และเจตนารมณ์ของระบบการสหกรณ์อยู่ตลอดเวลา

The research was conducted for the following objectives : 1) to find out the influential level of organization factors related to the operational effectiveness of the cooperatives, 2) to measure the operational effectiveness and the relationship of the organization factors and the operational effectiveness of the cooperatives.

A questionnaire was used to collect the data from 133 out of the total 198 cooperatives in the three southern border provinces. The questionnaire was composed of 2 parts. The first part concerned the basic information of the cooperatives. The second part surveyed the standards of the cooperative. Percentage, mean and standard deviation were employed to describe the data, t-test and F-test or ANOVA to test the relationship between the independent variables and the dependent variables, and Pearson' Product Moment Correlation to find out the relationship between the organization factors and the operational effectiveness of the cooperatives.

Findings were summarized below.

1. As a whole, the organizational factors had moderate influence on the operational effectiveness of the cooperatives ($\bar{x} = 1.78$). The factors that were influential at a high level were organizational strategies, mutually reliant culture, competitive culture, achievement, the personnel, and change leadership. In contrast, adjustment

culture efficiency culture, budget, exchange leadership, and organizational structure were moderately influential while laissez-faire leadership had a low influence.

2. The overall operation of the cooperatives was found to be highly effective. The organizational factors had a low relationship with the effectiveness of the cooperatives. To be specific, the exchange leadership in terms of enthusiastic management under exemption condition had a positive relationship with the effectiveness of the cooperatives at a low level ($r = 0.170$). The exchange leadership in terms of inert management under exemption condition had a negative relationship with the effectiveness of the cooperatives at a low level ($r = -0.173$).

From the findings, the following were recommended :

1. To prevent the negative impacts on the effectiveness of the operation of the cooperatives in the area, the parties concerned should develop the leaders of cooperatives, making them recognize the problems and not neglect even trivial problems which could become worse and thus affect the effectiveness of the operation. Besides, the leaders of cooperatives must be able to keep up with changes that could affect the cooperatives.

2. To evaluate the operational effectiveness of the cooperatives, it is necessary to review standard criteria to be in accordance with the nature of business, competition and intention of the cooperative system.